

ES fondų biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą priemonių rinkinys

EIGE parengė internetinį priemonių rinkinį, kad biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą būtų taikomas kaip lyčių aspekto integravimo į ES fondų procesus priemonė.

Kam skirtas priemonių rinkinys?

- vadovaujančiosioms institucijoms, dalyvaujančioms ES fondų programavime;
- tarpinėms institucijoms, įgyvendinančioms ES fondų projektus;
- lyčių lygybės įstaigoms;
- ES lygmeniu su ES fondais dirbantiems darbuotojams.

© Chiara Luxardo

Kas sudaro priemonių rinkinį?

© Amnaj Khetsamtip/Shutterstock.com

Pirmuose trijuose skirsniuose pristatoma biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą koncepcija ir nagrinėjama jos svarba ES fondams. 4 skirsnyje siūloma 11 praktinių biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą priemonių, susijusių su:

- ES reguliavimo sistema;
- nacionalinio ir (arba) subnacionalinio programavimo ir paramos projektų lygmeniu ir
- ataskaitų teikimu, stebėseną ir vertinimu.

Kiekvienoje priemonėje atkreipiamas dėmesys į ES valstybių narių gerą patirtį ir pateikiamos nuorodos į atitinkamus ES fondų reglamentus, taip padedant naudotojams sužinoti, kodėl ir kur taikyti priemonę. EIGE biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą priemonių rinkinys pateikiamas 22 ES kalbomis.

Kodėl reikalingas ES fondų biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą priemonių rinkinys?

ES fondai yra viena iš pagrindinių ES priemonių lyčių nelygybei mažinti. Fondų teisinėse ir politinėse sistemose lyčių lygybė įtvirtinta kaip esminis horizontalusis principas. Tai reiškia, kad lyčių lygybė įgyvendinama kompleksiskai siekiant visų ES fondų politikos tikslų.

Biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą ES fonduose leistų:

- sudaryti sąlygas laikytis ES teisinių reikalavimų;

- skatinti ES fondų finansų planavimo ir valdymo atskaitomybę, orientavimąsi į rezultatus ir veiksmingumą;
- didinti skaidrumą skatinant moterų ir vyrų dalyvavimą biudžeto procesuose;
- padėti siekti ES tvaraus augimo, užimtumo, socialinės sanglaudos ir ES piliečių gerovės tikslų ir
- skatinti lyčių lygybę visose moterų ir vyrų įvairovės srityse.

Apie kiekvieną iš 11 priemonių atskirai:

1 priemonė

ES fondai ir ES lyčių lygybės reglamentavimo sistema

Šioje priemonėje apibrėžiamos pagrindinės ES politikos sritys ir lyčių lygybės tikslai, susiję su ES fondais. Ja siekiama padėti valstybėms narėms ir vadovaujančiosioms institucijoms suderinti ES fondų programų planavimą ir įgyvendinimą su ES lyčių lygybės strategijomis ir reglamentavimo sistemomis.

2 priemonė

Lyčių nelygybės ir lyčių poreikių analizė nacionaliniu ir subnacionaliniu lygmenimis

Šioje priemonėje teikiamos gairės, kaip analizuoti lyčių nelygybę ir skirtingus moterų ir vyrų poreikius ES fondų programose. Lyčių aspekto analizė užtikrina, kad jūsų programavimas bus:

- pagrįstas įrodymais;
- aukštos kokybės ir veiksmingas;
- skatinantis lyčių lygybę; tai pat skirtas moterims ir vyrams, gyvenantiems nepalankiomis sąlygomis.

3 priemonė

Lyčių lygybės įtraukimas į politikos tikslus ir konkrečius tikslus ir (arba) priemones

Šia priemone gali naudotis valstybės narės, rengdamos partnerystės sutartis (PS), taip pat nacionalinio ir subnacionalinio lygmens valdymo institucijos, rengdamos veiksmų programas (VP), kad visoje ES būtų skatinama visapusiška moterų ir vyrų lygybė.

4 priemonė

ES fondų koordinavimas siekiant pagerinti profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą

Šia priemone nagrinėjama, kaip įvairių fondų lėšos gali būti naudojamos vykdant koordinavimą, siekiant pagerinti profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą. Ją gali naudoti vadovaujančiosios institucijos, vykdančios su ES fondais susijusią programavimo veiklą nacionaliniu ir subnacionaliniu lygmenimis. Ji turėtų būti naudojama rengiant partnerystės sutartis (PS), siekiant PS apibrėžti bendrą lėšų naudojimą, taip pat rengiant veiksmų programas (VP), siekiant nurodyti, kaip turėtų būti derinamos lėšos VP lygmeniu.

ES lygmeniu jis taip pat gali būti naudojamas tolesnei veiklai, susijusiai su direktyvos dėl profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros įgyvendinimo pažanga, taip pat apskritai su finansavimu, skiriamu siekiant darbo rinkoje užtikrinti vienodas moterų ir vyrų teises ir lygias galimybes įsidarbinti.

5 priemonė

Partnerystė ir daugiapakopis valdymas: atitinkamų partnerių nustatymas, lyčių klausimų ekspertų vaidmuo ir stebėsenos komitetų sudėtis

Šią priemonę vadovaujančiosios institucijos galėtų naudoti siekdamos užtikrinti, kad:

- atitinkami subjektai, ypač tie, kurie turi ekspertinių žinių lyčių klausimais, būtų įtraukti į ES fondų programavimo ir stebėsenos procesus, o
- visos organizacijos, dalyvaujančios rengiant ir įgyvendinant ES fondų programas, į savo praktiką įtrauktų lyčių aspekto analizę.

ES fondų partneriai vadovauja programavimui ir įgyvendinimui, prižiūri programų vykdymą, tvirtina projektų atrankos kriterijus ir tvirtina vertinimo planus. Jų vaidmuo – užtikrinti ES fondų procesų kokybę ir suderinamumą su bendraisiais ES ir valstybių narių tikslais.

6 priemonė

Kiekybinių ir kokybinių lyčių lygybės skatinimo rodiklių rengimas

Ši priemonė padės jums:

- apibrėžti konkrečius kiekybinius ir kokybinius lyčių lygybės skatinimo rodiklius, išplečiant jau nustatytus bendrus kiekvieno fondo rodiklius. Todėl valstybės narės ir ES galės stebėti, kaip naudojantis fondų parama didinama lyčių lygybė, ir
- suderinti šiuos rodiklius su nacionaliniais lygybės prioritetais. Todėl valstybės narės galės stebėti, kaip naudojantis fondų parama padedama įgyvendinti kiekvieną nacionalinį lygybės prioritetą.

Šia priemone valdymo institucijos gali naudotis nacionaliniu ir subnacionaliniu lygmenimis rengdamos programas, kuriomis skatinama visapusiška moterų ir vyrų lygybė. Ši priemonė yra labai svarbi teikiant duomenis, kuriais atsižvelgiama į lyčių aspektą, metinei veiklos rezultatų peržiūrai ir stebėsenos komitetui aktualiai informacijai, taip pat laikotarpio vidurio ir *ex post* vertinimams.

7 priemonė

Lyčių aspektu grindžiamų projektų atrankos kriterijų nustatymas

Vadovaujančiosios institucijos ir stebėsenos komitetai gali naudotis šia priemone, kad paremtų projektų, kuriuose atsižvelgiama į lyčių aspektą, rengimą ir nustatytų lyčių lygybės kriterijus, taikomus atrenkant projektus. Tai labai svarbu siekiant užtikrinti, kad lyčių lygybė kaip horizontalus principas būtų įtraukta į visų fondų veiklą.

8 priemonė

Išteklių paskirstymas lyčių lygybei stebėti (galima susipažinti vėlesniame etape)

Šia priemone sukuriama lyčių lygybės tikslų įgyvendinimo ES fondų programose stebėjimo sistema. Joje pateikiama informacija apie lyčių lygybės tikslų finansavimą ES fondų programose, susiejant ES fondus su ES politika ir DVT, visų pirma 5.c.1 DVT rodikliu (dėl šalių, turinčių sistemas, skirtas stebėti ir skelbti viešuosius asignavimus lyčių lygybei). Šią priemonę vadovaujančiosios institucijos galėtų naudoti biudžeto planavimo etapu ir išlaidų tikrinimo ir vertinimo etapu, kuris yra metinių įgyvendinimo ataskaitų (MĪA) dalis.

9 priemonė

Lyčių lygybės aspekto integravimas į projektų rengimą

Ši priemonė padės jums perkelti partnerystės sutartyse (PS) ir veiksmų programose (VP) išdėstytus lyčių lygybės tikslus ir rodiklius į projektų lygmenį. Valdymo institucijos gali ją naudoti nacionaliniu ir subnacionaliniu lygmenimis projekto planavimo, įgyvendinimo ir stebėsenos etapais. Vadovaujančiosios institucijos taip pat gali ja naudotis teikdamos rekomendacijas vietos subjektams ir projektus įgyvendinantiems subjektams.

Šia priemone padedama įgyvendinti reikalavimus, susijusius su projektų atrankos kriterijais ir procedūromis, kuriais atsižvelgiama į lyčių aspektą.

10 priemonė

Lyčių aspekto integravimas į vertinimo ir stebėsenos procesus

Šia priemone vadovaujančiosios institucijos ir stebėsenos komitetai gali naudotis siekdami parengti vertinimo planą, be kita ko, skirtą laikotarpio vidurio ir *ex post* vertinimams.

Vertinimo plane aprašoma, kaip bus vertinama programa, be kita ko, atsižvelgiant į jos lyčių tikslus ir rodiklius. Į planą įtrauktas reguliarus programų, kuriomis siekiama gerinti įgyvendinimo kokybę ir informuoti apie kito programos etapo rengimą, vertinimas, 2024 m. atliekamas laikotarpio vidurio vertinimas, o 2029 m. atliekamas kiekvienos programos *ex post* vertinimas. Atliekant visus vertinimus, reikėtų atsižvelgti į su lyčių lygybe susijusius programų aspektus.

11 priemonė

Ataskaitų dėl išteklių panaudojimo lyčių lygybei teikimas

Ši priemonė – veiksmingiausias būdas stebėti išlaidas lyčių lygybei:

- biudžeto finansinis auditas atsižvelgiant į lyčių aspektą;
- finansinių asignavimų stebėjimas lyčių lygybei skatinti (žr. 8 priemonės aprašymą);
- į lyčių aspektą orientuota išlaidų dažnumo analizė.

Šią priemonę kaip metinių įgyvendinimo ataskaitų (MIA) dalį turėtų naudoti vadovaujančiosios institucijos išlaidų tikrinimo ir vertinimo etapu.

Europos lyčių lygybės institutas

Europos lyčių lygybės institutas (EIGE) yra ES žinių centras lyčių lygybės klausimais. EIGE padeda politikos formuotojams ir visoms atitinkamoms institucijoms siekti, kad moterų ir vyrų lygybė taptų realybe visiems europiečiams, teikdama jiems specialių žinių ir palyginamų bei patikimų duomenų apie lyčių lygybę Europoje.

© Europos lyčių lygybės institutas, 2020 m.

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Kontaktiniai duomenys

<http://eige.europa.eu/>

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/user/eurogender

<https://www.linkedin.com/company/eige>

eige.sec@eige.europa.eu

+370 52157444

Europos lyčių lygybės institutas
Gedimino pr. 16.
LT-01103 Vilnius
Lietuva

Europos Sąjungos
leidinių biuras